

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента

Грінченко Алли Миколаївни

на кваліфікаційну наукову працю

ЛОУ ЯНЬМЕЙ

«ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ УМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ФОРТЕПАННОЇ ПІДГОТОВКИ»,

представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена інноваційними процесами, які відбуваються в сучасній вищій педагогічній освіті і вимагають від майбутніх учителів музичного мистецтва та від викладачів закладів мистецької спеціалізованої освіти, націленості на аналіз нових тенденцій у сфері музичної освіти, пошук креативних підходів до організації творчого освітнього процесу. Сучасний учитель музичного мистецтва повинен володіти вести активний самостійний пошук ефективних шляхів удосконалення музично-освітнього процесу, розробляти та застосовувати авторські методики, виявляти причинно-наслідкові зв'язки під час пошуку оптимальних рішень у процесі розв'язання проблемних ситуацій. Саме тому інтелектуальна діяльність, й зокрема проблема формування музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти знаходиться на вістрі наукових пошуків музично-педагогічної спільноти.

Доцільність розвідок Лоу Яньмей визначається виявленою здобувачем низки суперечностей: між вимогами, які висуває сучасне суспільство до інтелектуальної компетентності здобувачів вищої освіти та переважанням у масовій практиці музичного навчання інструктивно-репродуктивних методів; між наявністю численних можливостей розвитку музично-інтелектуальних умінь у процесі інструментальної підготовки здобувачів вищої освіти закладених у змісті фахових дисциплін виконавського спрямування та відсутністю аргументованого обґрунтування методики формування відповідних умінь; між наявністю ресурсу підвищення ефективності формування музично-інтелектуальних умінь, закладеного у змісті фахових дисциплін виконавського спрямування та відсутністю визначених критеріїв її оцінювання; між значними науковими результатами певних досліджень у рамках вивчення інтелектуально-особистісних характеристик студентів і неспроможною орієнтацією в практиці викладання на вимірювання кінцевого результату інтелектуальної діяльності у вигляді показників правильності виконання тих чи інших тестових завдань.

Дисертаційне дослідження Лоу Яньмей «Формування музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти в процесі фортепіанної підготовки» входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», є складником наукової теми кафедри музичного мистецтва і хореографії факультету музичної та хореографічної освіти «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми (реєстраційний номер 0120U002017). Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 12 від 27 червня 2018 р.).

Серед найбільш істотних наукових результатів, що містяться в дисертації, слід відзначити наступне: теоретичне обґрунтування та інноваційне розв'язання проблеми формування музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти в процесі фортепіанної підготовки; основу музичного інтелекту складає вміння створювати, інтерпретувати або сприймати образ музичного твору на основі музично-слухових, сенсорно-перцептивних, уявних здібностей, та певної поінформованості в галузі музичного мистецтва;

Наукову значущість має дослідження та визначення сутності феномену музично-інтелектуальні вміння - психічні та розумові новоутворення, у яких закріплюється набутий художньо-аналітичний, музично-виконавський досвід та реалізується можливість постійного їх використання під час сприйняття, інтерпретації та створення музичного тексту. А також структурні компоненти (інтенціонально-ціннісний, музично-когнітивний, адаптивно-діяльнісний, художньо-організаційний) визначені відповідно чотирьом групам музично-інтелектуальних умінь: музично-інтенціональні, когнітивно-продуктивні, адаптивно-варіативні, художньо-рефлексивні.

Заслужують уваги методологічні засади спрямовані на розв'язання проблеми формування музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти в процесі фортепіанної підготовки, а саме, наукові підходи (феноменологічний, художньо-ментальний, міждисциплінарний, системний) та відповідні до підходів обґрунтовані педагогічні принципи зумовили досягнення високого рівня наукової обґрунтованості отриманих результатів.

Наукова значущість також підкреслюється розробленими педагогічними умовами: створення професійно-орієнтованого середовища навчання, що заснований на діалоговій взаємодії викладача і студентів, а також інтеграції змісту фахових дисциплін з метою формування фахової ідентичності; накопичення

студентом індивідуального продуктивного інтелектуального досвіду в процесі виконавських та вербально-інтерпретаційних дій; включення проблемно-пошукових методів навчання; переорієнтація діяльності викладача з інформаційно-оцінної на художньо-організаційну, яка спрямована на самостійну діяльність студентів.

Слід звернути увагу на практичну значущість розроблених методів, що забезпечували результативність констатувального і формувального експериментів. Встановлено й науково обґрунтовано критерії оцінювання досліджуваного феномену: музично-інтенціональний, змістовно-усвідомлювальний, творчо-адаптивний, діяльнісно-вольовий.

Реалізація авторської методики відбувалася протягом чотирьох етапів (усвідомлено-професійного цілепокладання, пошукового змістотворення, адаптації досвіду, конструктивно-особистісної рефлексії) через запровадження наступних методів: діалогової взаємодії та конденсації художнього змісту, уявлення ідеальної виконавської моделі, моделювання професійних ситуацій, аранжування та художньо-текстової адаптації, метод вибору стратегії, проблемно-пошукових методів, апперцепції, евристичної бесіди, навчальної дискусії, художньо-рефлексивного спілкування, діалогу через мистецтво, рефлексії смислових значень. Впровадження методики забезпечила позитивні зміни щодо рівнів сформованості музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти в процесі фортепіанної підготовки. Підтвердження достовірності отриманих результатів здійснювалося на основі обробки експериментальних даних методами математичної статистики, зокрема критерія Фішера.

На підставі аналізу дисертації Лоу Яньмей «Формування музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти в процесі фортепіанної підготовки», констатуємо, що науковий апарат сформульовано кваліфіковано; поставлені завдання реалізуються поетапно і висвітлюються у змісті трьох розділів дисертації. Теоретичні основи дослідження: інтелект як полінаукова категорія; Сутність інтелектуальних умінь у контексті освітньо-пізнавальної діяльності; Зміст та структурні компоненти музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти представлено у першому розділі; методологія дослідження та методика формування зазначеного феномену висвітлено у другому розділі; хід і результат поетапної перевірки експериментальної методики складає зміст третього розділу дисертації.

Про достатню повноту викладу результатів дисертації Лоу Яньмей свідчать висвітлені основні положення кваліфікаційної наукової праці в низці публікацій, зокрема в 11 публікаціях автора, з яких 2 – у співавторстві. Із них: 4 – у фахових виданнях України, 6 – апробаційного характеру. Статті написані українською, англійською мовами. На підставі зазначеного можемо стверджувати, що

дисертація повністю відповідає спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Дискусійні положення та зауваги до змісту дисертації.

У цілому позитивно оцінюючи результати кваліфікаційної наукової праці, висловимо наступне побажання:

1. У кінці кожного розділу бажано було б представити публікації автора, які безпосередньо стосуються його змісту за відповідною нумерацією із списку використаних джерел, що підтверджує апробацію отриманих результатів дослідника.

Зазначене зауваження має рекомендаційний характер і не впливає на позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

Висновок про відповідність кваліфікаційної наукової праці чинним вимогам. Дисертація «Формування музично-інтелектуальних умінь здобувачів вищої освіти в процесі фортепіанної підготовки» є актуальним, оригінальним і завершеним дослідженням, в якому його авторка, Лоу Яньмей, отримала науково обґрунтовані результати і кваліфіковано виконала поставлене наукове завдання, продемонструвавши володіння методологією наукової діяльності та спроможність продукувати результати, яким властиві наукова новизна, теоретична і практична значущість. Рецензована кваліфікаційна наукова праця відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка, Лоу Яньмей, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

Кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музично-інструментальної підготовки
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Алла ГРІНЧЕНКО

